

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ **«Аграрна політика»**

Ступінь вищої освіти - Магістр
Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
Освітня програма - «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Рік навчання - 1, семестр - 1
Форма навчання - денна
Кількість кредитів ЄКТС - 5
Мова викладання - українська

Лектор курсу
Контактна інформація лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

Діброва А.Д.
dibrova@nubip.edu.ua
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=439#section-1>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

«Аграрна політика» як навчальна дисципліна дає можливість сформувати теоретичні знання і виробити практичні уміння оволодіння методологічними аспектами практичного застосування основ формування та реалізації аграрної політики держави, оцінювання та обґрутування її результативності і набуття навичок щодо застосування інструментів державного регулювання аграрного сектору економіки.

Вивчення навчальної дисципліни «Аграрна політика» сприятиме підвищенню рівня загальноекономічної підготовки фахівців, формуванню у них навичок науково-аналітичного опрацювання проблем аграрного сектору з позиції загальнодержавних інтересів, дає можливість опанувати теоретичні підходи до розробки та реалізації комплексу заходів щодо регулювання і підтримки аграрного сектору, з іншого – дає підстави осмислити і оцінити практичні дії державних структур на конкретному історичному етапі життя країни.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур за невизначених умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.
- СК 7. Здатність ідентифікувати вплив інтеграційних процесів на реалізацію аграрної політики та визначати перспективні напрями розвитку підприємницької, торговельної та біржової діяльності в агробізнесі.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.
- ПРН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.

- ПРН 4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.
- ПРН 7. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
- ПРН13. Демонструвати вміння приймати управлінські рішення, пов'язані із застосуванням їх в практичній діяльності суб'єктів агробізнесу.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ практичні заняття/ самостійна робота)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання, бали
1 семестр				
Модуль 1. Теоретико-методичні засади формування аграрної політики				50
Тема 1. Теоретичні основи аграрної політики	2/2/14		<i>Підготовка до лекцій</i> (попереднє ознайомлення з презентацією та лекцією в eLearn).	
Тема 2. Методологічні засади формування та оцінки аграрної політики	2/2/15	Знати теоретико-методологічні засади формування аграрної політики; інструменти регулювання аграрних ринків; основні підходи до оцінювання рівня державної підтримки аграрного сектору.	<i>Виконання та здача практичних розрахункових завдань</i> (в методичних рекомендаціях та самостійно).	<i>Виконання та здача практичних завдань</i> – зараховано.
Тема 3. Інструменти регулювання агропродовольчого ринку	2/2/15	Вміти формувати систему цілей аграрної політики держави; аналізувати та оцінювати наслідки використання окремих інструментів регулювання аграрних ринків з точки зору їх впливу на виробників, споживачів та державний бюджет.	<i>Виконання самостійної роботи</i> (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).	<i>Модульна тестова робота</i> в eLearn.
Тема 4. Основні підходи до оцінки рівня державної підтримки аграрного сектору економіки	2/2/15	Використовувати економетричну модель часткової рівноваги AGMEMOD для прогнозування розвитку аграрних ринків та моделювання ймовірних сценаріїв наслідків прийняття агрополітичних рішень	<i>Підготовка та написання модульної контрольної роботи</i> (тестова – в eLearn).	<i>Самостійна робота</i> – згідно з журналом оцінювання в eLearn.
Модуль 2. Особливості формування та основні напрями розвитку аграрної політики України, окремих іноземних країн та їх блоків				50
Тема 5. Аграрна політика окремих іноземних країн та їх блоків (США-ЄС)	2/2/15	Знати основні етапи розвитку аграрної політики в Україні, механізми регулювання окремих аграрних ринків, особливості формування аграрної політики в окремих зарубіжних країн.	<i>Підготовка до лекцій</i> (попереднє ознайомлення з презентацією та лекцією в eLearn).	<i>Виконання та здача практичних завдань</i> – зараховано.
Тема 6. Аналіз розвитку аграрної політики України	2/2/15	Вміти розраховувати рівень внутрішньої підтримки аграрного сектору із використанням загальноприйнятої світовою спільнотою методології; обґруntовувати пріоритети державної аграрної політики.	<i>Виконання самостійної роботи</i> (завдання в методичних рекомендаціях та самостійно).	<i>Модульна тестова робота</i> в eLearn.
Тема 7. Макроекономічні чинники розвитку аграрної політики України	2/2/15	Використовувати економетричну модель часткової рівноваги AGMEMOD для прогнозування	<i>Виконання самостійної роботи</i> (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).	<i>Самостійна робота</i> – згідно з журналом оцінювання в eLearn.
Тема 8. Сучасні виклики суспільства та аграрна політика	1/1/16		<i>Підготовка та написання</i>	

		розвитку аграрних ринків та моделювання ймовірних сценаріїв наслідків прийняття агрополітичних рішень	модульної контрольної роботи (тестова - в eLearn).	
Всього за 1 семестр	15/15/120	-	-	70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Студент повинен здавати усі роботи в заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модульної контрольної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля).
Політика щодо академічної добroчесності:	Списування, використанні мобільних девайсів, додаткової літератури під час модульних контрольних робіт, заліків та екзаменів заборонено. Письмові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування:	Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим для всіх студентів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись згідно з індивідуальним навчальним планом, затвердженим у визначеному порядку. Пропущені лекції, після їх опрацювання здобувачем вищої освіти, відпрацьовуються у вигляді співбесіди з викладачем або в он-лайн формі. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються студентами в лабораторії кафедри глобальної економіки AGMEMOD.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Електронний навчальний курс з дисципліни «Аграрна політика в умовах глобалізації економіки» <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4336>
2. Кваша С. М., Діброва А. Д., Нів'євський О. В., Мартишев П. А. Аграрна політика: навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене і доповнене. Київ: НУБіП України, 2022. 316 с.
3. Кваша С.М., Діброва А.Д., Жемойда О.В. Аграрна політика: навчальний посібник. К.: Вид-во Ліра-К, 2018. 388 с.
4. Аграрна реформа і політика в Україні: альтернативні погляди [Текст] / А. М. Малієнко, В. П. Ярмоленко. Київ : Нічлава, 2017. 166 с.
5. Аграрний устрій України: наукове видання; за ред. Ю.О. Лупенка, М.Ф. Кропивка. К.: ННЦ «ІАЕ», 2017. 72 с.
6. Діброва А. Д., Крилов Я. О., Діброва Л. В., Діброва М. А. Регулювання ринку зерна України в умовах глобальних викликів: монографія. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2020. 160 с
7. Діброва А.Д., Чан-хі О.С. Регулювання ринку молока та молочних продуктів в Україні: монографія. Чернівці: Технодрук, 2016. 248 с.
8. Діброва А., Діброва Л., Чміль А., Діброва М., Гузь М. Моделювання впливу вартості мінеральних добрив на результативність виробництва й експорту кукурудзи з України. Agricultural and Resource Economics. 2022. Vol. 8. No.3. Pp. 123–152. <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.03.07>.
9. Додаючи обмеження: засади адаптивних рішень та систем: [монографія] / [А.Д. Діброва та ін.]; за ред. А. Д. Діброви, В. Є. Андрієвського; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Ін-т розвитку адаптивних систем Київ, 2020. 896 с.

10. Зінчук, Т. О. Сучасна парадигма Спільної аграрної політики ЄС як протидія глобальним викликам та дезінтеграції / Т. О. Зінчук. // Економіка АПК. - 2017. - № 10. - С. 78-85.
11. Мельник Л.Г. «Зелена» економіка (досвід ЄС і практика України у світлі III і IV промислових революцій). Університетська книга, 2018. 463 с.
12. Організаційно-економічний механізм відродження і розвитку меліорації в Херсонській області / за ред. Діброви А.Д., Андрієвського В.Є.; Національний університет бюджетних і природокористування України; Інститут розвитку аграрних ринків. К., 2017. 350 с.
13. Співробітництво у сфері сільського господарства [Електронний ресурс] / Представництво України при Європейському союзі. - Режим доступу : <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/torgovelno-ekonomichne-spivrobitnictvo-ukrayina-yes/spivrobitnictvo-u-sferi-silskogo-gospodarstva>
14. Старікова Л. Спільна аграрна політика ЄС і завдання України в контексті євроінтеграції (план наближення політик і гармонізації законодавства). *ГО Аграрний союз України*. URL: http://www.auu.org.ua/media/publications/1891/files/CAP_2023_03_17_08_01_05_308554.pdf.
15. Угода про асоціацію [Електронний ресурс] / Урядовий портал. - Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yevropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu/>.
16. Формування біоекономічного потенціалу сільського господарства України в умовах ризиків кліматичних змін /за ред. А.Д. Діброва; Національний університет бюджетних і природокористування України. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. 256 с.
17. Dibrova, A., & Dibrova, L., Chmil, A., & Dibrova, M. (2022). Forecasting the consequences of the cost of mineral fertilisers on the development of the corn market in Ukraine using AGMEMOD models. *Ekonomika APK*, 29(3), 23-41.
18. Коритний, О. (2021). Особливості аграрної політики ЄС: можливості для України. *Науковий вісник Полісся*, (2(21), 52–56. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2020-2\(21\)-52-56](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2020-2(21)-52-56)
19. Dumitru M. Implementation of Rural Development Policy. URL: https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/uploaded-files/s2_state-of-play_dumitru.pdf.
20. Graham Redman. The John Nix Pocketbook for Farm Management: 49th Edition for 2019 Publisher: Agro Business Consultants Ltd, 2019, 300 P.
21. Henry C Taylor. Agricultural Economics Publisher: Wentworth Press, 2019, 334 P.
22. Johan Swinnen. The Political Economy of Agricultural and Food Policies (Palgrave Studies in Agricultural Economics and Food Policy). 2018. 276 p.
23. John W. W. Mellor. Agricultural Development and Economic Transformation: Promoting Growth with Poverty Reduction (Palgrave Studies in Agricultural Economics and Food Policy). 2017. 280 p.
24. Kym Anderson. Agricultural Trade, Policy Reforms, and Global Food Security (Palgrave Studies in Agricultural Economics and Food Policy). Publisher: Palgrave Macmillan; 1st ed. 2016 edition. 370 p.
25. Overview of CAP Reform 2014-2020 [Електронний ресурс] // Agricultural Policy Perspectives Brief. - 2013. - № 5. – Р. 1-10. – Режим доступу : https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/agri-policy-perspectives-brief-05_en.pdf.
26. Ronald Kay, William Edwards, Patricia Duffy. Loose Leaf for Farm Management 9th Edition Publisher: McGraw-Hill Education; 9 editio, 2019, 496 P.
27. Vincent H. Smith, Ed., Joseph W. Glauber, Ed., Barry K. Goodwin, Ed. Agricultural Policy in disarray. American Enterprise Institute. 2018. 298 P.

Інформаційні ресурси

1. <https://nubip.edu.ua/node/17325> - Електронна бібліотека НУБіП України

2. <http://rada.gov.ua/> - Верховна Рада України
3. <http://www.kmu.gov.ua/control/> - Кабінет Міністрів України
4. <http://wto.org/> - Світова організація торгівлі
5. http://www.fao.org/index_en.htm - Сільськогосподарська та продовольча організація ООН
6. <http://www.usda.gov/wps/portal/usda/usdahome>
7. <http://www.ukrstat.gov.ua> – Державна служба статистики України
8. <https://www.apk-inform.com> – Інформаційне агентство АПК-інформ
9. <https://ukragroconsult.com/uk/golovna/> - Консалтингова компанія УкрАгроКонсалт
10. <http://www.proagro.com.ua> - Інформаційно-аналітична Група компаній «**ProAgro Group**»
11. <https://www.apd-ukraine.de> – Німецько-український агрополітичний діалог
12. www.oecd.org – Організація економічного співробітництва і розвитку